

กฎหมาย ๔.๐

ประจำเดือนมีนาคม ๒๕๖๓

“คืนเงิน” ที่เรียกรับไปแล้ว ไม่เป็นเหตุลดหย่อนโทษ

นายธีระศักดิ์ ภัททิยากุล นิติกรชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต ๑

ข้าราชการจะต้องรักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนเอง ต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ไม่ใช่ตำแหน่งหน้าที่ราชการไปแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย ข้าราชการที่มีพฤติกรรม “เรียกรับเงิน” โดยอาศัยอำนาจหรือตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน แม้ต่อมาจะได้คืนเงินดังกล่าวให้กับผู้เสียหายไปแล้ว ก็ถือว่าเป็นการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงและเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

คดีปกครองที่นำมาเล่าสู่กันฟังในเดือนนี้เป็นกรณีที่ข้าราชการได้รับการแต่งตั้งให้เป็นกรรมการสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุบุคคลเป็นลูกจ้างชั่วคราวของส่วนราชการถูกร้องเรียนว่ามีพฤติกรรมเรียกรับเงินจากผู้เข้าสอบได้ให้ข้อสอบและบอกคำตอบกับผู้สมัครสอบหลายราย ผู้บังคับบัญชาจึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยกับข้าราชการคนดังกล่าวและพยานหลักฐานฟังได้ว่าการเรียกรับเงินจากผู้เข้าสอบตามที่มีการกล่าวหาจริง ผู้บังคับบัญชาจึงมีสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ

ข้าราชการคนดังกล่าวจึงนำคดีไปฟ้องต่อศาลปกครอง ขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งลงโทษ โดยอ้างว่าคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการไม่ชอบด้วยกฎหมาย ตนเองไม่มีเจตนาในการเรียกรับเงิน เป็นเพียงแต่การพูดล้อเล่นเท่านั้น ทั้งเป็นเงินจำนวนเล็กน้อยเพียง ๕,๐๐๐ บาท และได้คืนเงินจำนวนดังกล่าวไปแล้ว

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการและได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการสอบคัดเลือก ผู้ฟ้องคดีจึงมีหน้าที่ดำเนินการสอบคัดเลือกโดยคำนึงถึงความรู้ ความสามารถและความเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่และจากการสอบสวนมีประจักษ์พยานรู้เห็นเหตุการณ์ด้วยตนเองและให้การสอดคล้องต้องกันว่าผู้ฟ้องคดีเรียกรับเงินจากผู้สมัครสอบและนำแบบคำถามไปให้ผู้เข้าสอบและบอกคำตอบข้อสอบก่อนเข้าห้องสอบ และในขณะที่สอบ พฤติการณ์จึงเป็นการกระทำการอื่นใดอันเชื่อได้ว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ดังนั้น คำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ จึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบด้วยกฎหมาย

คดีนี้ศาลปกครองได้วางหลักการสำคัญในการพิจารณาไว้ว่า (๑) แม้จะมีการคืนเงินให้กับผู้เสียหายแล้วก็ไม่เป็นเหตุอันควรลดโทษ (๒) การเรียกรับเงินไม่จำเป็นว่าจะเกิดขึ้นก่อนหรือหลังการสอบก็ได้ (๓) จำนวนเงินที่เรียกรับจะมากหรือน้อยก็ถือเป็นการกระทำการโดยทุจริตแล้ว

คดีนี้จึงเป็นอุทาหรณ์สำคัญสำหรับข้าราชการทุกคนที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ไม่ใช่ตำแหน่งหน้าที่ราชการไปแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายไม่ว่าจำนวนเงินที่เรียกรับจะมากหรือน้อยก็ถือเป็นการกระทำการโดยทุจริตแล้ว แม้จะมีการคืนเงินให้กับผู้เสียหายแล้วก็ไม่เป็นเหตุอันควรลดโทษ

